

Sted ved Eksamensautorisationen. Det ærede Medlem fra Assens (Berntsen) sagde i Gaar, at naar vi skulde have en Skolelærer, sad vi ikke og læste over paa hans Eksamensbevis, men vi spurgte os for og hørte os for, og saa os om i Almindelighed. Ja, det ærede Medlem kan sige, at saaledes burde man gøre, og saaledes gøre heldigvis nogle, men det er jo sikkert, at det slet ikke er almindeligt, og at det ikke let bliver almindeligt, saa længe Staten holder denne stærkt detaljerede Karaktergivning og Mærkning. Der ligger altid en Fristelse for andre Statsborgere i, at Staten søger for saaledes at give dem alle mulige Oplysninger om det, de have Valget imellem. Det er altid en Fristelse for det almindelige Publikum, de slaa sig ligesom noget til No, naar Myndighedernes, Autoriteternes Underjøgelse have givet saadanne Resultater — det kan i alt Fald være en ganske god Maalestof. Det er ikke længe siden, jeg traf et Sogneraadsmlem, som ingenlunde hører til de ringe Sogneraadsmlemmer; han kom fra en Indstilling og sagde: Nu have vi gjort det saa godt, vi kunde, vi have indstillet de tre med de bedste Karakterer, hvad skulde vi ellers rette os efter, vi kendte jo ikke noget videre til dem, og saa tog vi det saaledes. Ja, det er den Vej, som Eksamenssystemet i den Form, hvori vi nu have det, absolut leder til, og det har den Fristelse, at saa bliver det ingenlunde det almindelige, som det ærede Medlem og vi gerne ønske, kunde blive det almindelige. Nu skal det indrømmes, at et Menneske med en god Eksamen som Regel indeholder flere Betingelser for at være et dygtigt Menneske i forskellige Livsforhold end et med en ringere Eksamen, men absolut sikkert er det paa ingen mulig Maade, at det er nogen virkelig gennemført brugelig Maalestof. Det er utvivlsomt, at der ude i vor Lærerstand sidder Skolelærere med tredje Karakter — jeg kunde i alt Fald ligesom nævne Eksempler derpaa — der ere anerkendte Dygtigheder som Skolelærere, og lige saa sikkert er det, at vi have mange Skolelærere med: „Udmærket duelig“, som ingenlunde fylde deres Plads saa fuldkomment, som man kunde vente. Den Sag er fuldstændig ubestridelig, og der er heller ingen, der hænger sig aldeles deri. Men det er Grunden til, at jeg gerne vil samme Vej, som jeg har Indtrykket af, at det ærede Medlem fra Assens vil, nemlig bort fra det stærkt udprægede og stærkt teoretiske Eksamenssystem. Nu er det jo underligt nok, at vi, naar vi dog ere enige om, at vi ville naa det samme Maal, saa gaa saa forskellige Veje, som vi gøre, thi

jeg ser ikke rettere, end at den Stilling, det ærede Medlem tager til Eksamenkommission og Censurkommission, fører til det absolut modsatte Resultat, nemlig at opretholde den stærkt udprægede, teoretiske Form for Eksamenen, men derimod gaar bort fra det, som vi formentlig begge ville naa, nemlig det almindelige praktiske Vidnesbyrd. Det, som maa danne Maalestoffet for et Menneskes Dygtighed — her er det som Lærer, men det vil jo gentage sig i alle andre Forhold — er, at man kan vide, at han har benyttet gode Hjælpeidler, gode Hjelpefilber til sin Uddannelse, benyttet dem i nogenlunde rimelig Tid og benyttet dem med nogenlunde rimelig Flid, og i sin Uddannelsesetid har vist, at han er i Besiddelse af, hvad man kalder ret gode almindelige menneskelige Egner, saaledes at han har kunnet drage Nytte af de Undervisningsmidler og den Undervisningstid, der har været til Stede, men det er det, som dette Forslag, hvis det bliver ført igennem, selv uden nogen Eksamen, vil give omtrent fyldestgørende Garanti for. Vi have her Undervisningsmidlerne ordnede saaledes, at de kunne føre Mennesker til det Maal, som det ærede Medlem ønsker; vi have en Undervisningstid, som normalt begavede Mennesker ogsaa ville kunne benytte saaledes, at de kunne naa det Maal, og vi have en vis Sikkerhed for, at de ikke kunne sløse deres Tid hen og ikke rent ensidigt søge deres Udvikling, derved, at der skal Modenhedsattest til for de forskellige Dyrkninger. Derved naar man det, som jeg mener, skulde være Resultatet, nemlig, at man har Garanti for, at det er Mennesker, som man meget godt kan betro Lærerværet selv uden Eksamen. Vil man saa endelig slutte af med en saadan Eksamen og give dem en Seddel paa Hjuggen eller Maven, eller hvor man nu vil sætte den, ligesom paa Ulfaster, med disse Karaktergrader, har jeg ikke saa meget imod det, thi jeg tror ikke, at det vil spille nær saa stor en Rolle for Fremtiden. Men naar man saa skal have denne Prøve, vil jeg gerne gøre den saa jævn og hverdagsagtig som mulig, og saa er det, at jeg gerne vil se vedkommende Eksaminand saa meget som muligt i, hvad jeg vil kalde hans Sverdagsskæder hjemme, hvor han hører til, i de Omgivelser og Forhold, der ere ham tilvante, og altsaa ogsaa eksamineret af sine Lærere for at give det hele det jævne dagligdags Præg og dermed tage alt det opstruede og opstyltede, som følger med en fremmed Eksamenkommission, og alt det, som dertil hører, saa vidt muligt af Vejen. Den ærede Ordfører sagde blandt andet, at han